

IZBORI 2016: Zenit predizborne kampanje

Uprkos uglavnom jednosmernoj aktivnosti političara na društvenim mrežama i mrzovolji blogera da se ozbiljnije pozabave nastupima stranaka, Internet sfera zasad odoleva monotoniji predizborne kampanje u tradicionalnim medijima. Pokret Dosta je bilo organizuje onlajn tribine, kraljevački Lokalni front postao je prava senzacija na mrežama dok tviteraši, u skladu sa famom o poslednjoj oazi kritičke misli, analiziraju istupe, ispade i ekonomske programe kandidata za republički parlament.

Međutim, kao odraz verbalnog nasilja iz oflajn sveta, u protekloj sedmici su najveću živost na mrežama izazvali napadi i pretnje. Poslednji incident, [pretnje ubistvom i zlostavljanjem](#) koje je jedan korisnik tvitera uputio Jeleni Balašević i Bojanu Pajtiću (DS), čini se da je ekspresno rešen hapšenjem osumnjičenog koji je, kako se spekuliše, simpatizer radikala iz Nove Pazove. Protiv njega je pokrenuta istraga zbog ugrožavanja sigurnosti.

Zabluda da izmišljeno ime na društvenim mrežama obezbeđuje anonimnost i punu zaštitu od moralne ili krivične odgovornosti, i dalje doprinosi snižavanju kriterijuma za vlastito ponašanje u onlajn interakcijama. Sa druge strane, tehnički ozbiljniji sajber napadi, mada ređi, preduzimaju se uz više pažnje prema zataškavanju tragova.

Ubrzo pošto je sa platforme YouTube skinut kanal koji vizuelno oponaša Pokret Dveri, stranku koja se kandidovala za izbore u koaliciji sa DSS, 7. aprila otvoren je novi. U prvom navratu sredinom marta, sa kloniranog YouTube naloga emitovana su samo dva priloga kojima se ironično tretira odnos Dveri prema ženama i ratnom nasleđu devedesetih. Pošto je prvi klonirani kanal ugašen zbog [lažnog predstavljanja](#), za sledeću verziju je [istog dana iskopirano na desetine prethodno objavljenih spotova](#) sa autentičnog kanala, a zatim je emitovan klip identičan originalnom spotu Dveri, izuzev geografske mape Srbije koja se vidi u pozadini, a koja je u kloniranoj verziji prikazana bez Kosova.

Kako platforma YouTube ne daje pristup detaljima fajla, nemoguće je utvrditi njegovo poreklo preko metapodataka. Ipak, neke razlike su vidljive. Za početak, originalni video Dveri emitovan je u 1080p HD formatu, dok je kopija sa kloniranog naloga spuštена na 720p HD. Na kopiji slika kasni za tonom delić sekunde, dok je na originalnom videu sinhronizacija normalna. Vidljiva je i razlika u

nijansi crvene boje na prvoj mapi koja se pojavljuje u 7. sekundi, dok se montaža jasno vidi u 60. sekundi kada se slika koja je postavljena preko originalne grafike kreće brže od ostatka animacije i otkriva sliku ispod.

Iz Dveri je saopšteno [da je njihov sajt pretrpeo napad](#), te da je ovaj pokret [podneo krivičnu prijavu](#) protiv Aleksandra Vučića, Dragana Vučićevića (urednika Informera) i Željka Mitrovića (vlasnika TV Pink), "zbog zloupotrebe IT sistema i podmetanja lažnog videa".

Tehnički napad na svoj sajt prijavio je i provladin tabloid Informer, za šta redakcija sumnjiči Dveri i Demokratsku stranku, koju je optužila za [namerno plasiranje Google Ads oglasa](#) na Informerovom portalu.

Iz Srpske radikalne stranke upućena je interesantna inicijativa, iako prilično pogrešno argumentovana, [za prelazak organa vlasti na operativni sistem Linux](#). Softver otvorenog koda, pod licencom za slobodno preuzimanje i modifikovanje prema sopstvenim potrebama, ima značajan broj zagovornika i u Srbiji, posebno s obzirom na slobodnu razmenu znanja i visok stepen transparentnosti. Neovlašćeno prikupljanje podataka korisnika, nažalost, nije onemogućeno uporebom tzv. otvorenog softvera.

Početkom aprila zabeležen je i rast aktivnosti političkih stranaka na društvenim mrežama, od preko 135.000 interakcija na fejsbuku vezanih za predizbornu kampanju, uz učešće oko 43.000 korisnika. Pokret Dveri i dalje uživa najveći broj interakcija, dok je Srpska napredna stranka ove sedmice udvostručila broj interakcija sa skoro 10.000 korisnika. Radikali, koji su tokom poslednje dve nedelje marta držali drugu poziciju u ukupnom rangiranju na fejsbuku, prvu nedelju aprila su završili na 4. mestu, iza Dveri, naprednjaka i DJB. Razlog za povećanu aktivnost SRS može biti izricanje presuda bivšem predsedniku Republike Srpske Radovanu Karadžiću i lideru radikala Vojislavu Šešelju pred Haškim tribunalom.

Svi podaci o aktivnostima političkih stranaka na društvenim mrežama javno su dostupni na sajtu [SHARE Lab](#).

Kako se zamahom predizborne kampanje umnožavaju povrede prava u digitalnom okruženju, SHARE Fondacija poziva sve političke aktere da podrže [Deklaraciju o poštovanju Internet sloboda u političkoj komunikaciji](#) i doprinesu slobodnoj i otvorenoj političkoj debati na Mreži. Principi Deklaracije su detaljnije opisani u [Vodiču o digitalnim pravima i Internet slobodama](#), koji se može slobodno preuzeti.

[Monitoring baza SHARE Fondacije](#)